

KORRALDUS

Kaopalu kruusakarjääri korrastamistingimuste esitamine

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ja võttes aluseks maapõueseaduse § 81 lg 2, tuginedes loa omaniku taotlusele, Lääne-Nigula Vallavalitsuse XX.XX.2026 kirjale nr X otsustan:

1.1. Anda ettevõttele Lääne Teed OÜ Kaopalu kruusakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa nr L.MK/330426 alusel kaevandatud maa korrastamisprojekti koostamiseks järgmised korrastamistingimused:

1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve:

1.1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve määratakse vastavalt maakatastriseadusele.

1.1.1.2. Kaevandatud maa korrastada veekoguks.

1.1.2. Uute pinnavormide nõlvade ja kaevandatud maa kujundamise nõuded:

1.1.2.1. Korrastatud ala reljeef ja pinnavormid peavad olema võimalikult looduslähedased. Karjääri küljed tuleb kujundada nii, et oleks välditud varingud ning erosioon. Nõlvad ei tohi olla järsemad kui nõlva moodustava materjali (nt katend, tagasitäide) looduslik varisemisnurk. Karjääri nõlvad tuleb katta taimestikule sobiva pinnasega.

1.1.2.2. Tagada, et korrastatud ala ei kujutaks oma iseärasustest tulenevalt ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele ning maastiku üldilme oleks esteetiliselt vastuvõetav.

1.1.2.3. Kaldajoone kujundamisel vältida sirgjoonelisust ja teravnurki.

1.1.2.4. Kaeveala nõlvad tasandada kaldega 1:1,4 (kruus) ja 1:1,7 (liiv).

1.1.2.5. Tagama teel, mis suundub Kaopalu kruusakarjäär 3 kinnistult Piirisalu metskond 56 kinnistule (katastritunnus 44101:001:1547), piiranguteta läbipääs.

1.1.3. Mulla kasutamise ja käitluse nõuded:

1.1.3.1. Mäeeraldise teenindusmaale ladustatud kooritud pinnast kasutada nõlvade tasandamiseks;

1.1.3.2. Taimekasvuks ettevalmistatud pinnad tuleb katta taimestikule sobiliku kasvukihiga;

1.1.3.3. Fikseerida korrastamisprojekti mäeeraldise teenindusmaa piires korrastamiseks vajaliku mulla ja katendi kogus.

1.1.3.4. Peale mulla laialilaotamist lastakse sellel tiheneda vähemalt pool aastat, et paraneks pinnase võime niiskust siduda.

1.1.4. Veerežiimi kujundamise nõuded:

1.1.4.1. Karjäärialal kujunev põhjaveetase peab vastama maa kasutamise sihtotstarbele;

1.1.4.2. Metsamaaks korrastamisel peab korrastatud maapind olema vähemalt 0,7 m kõrgemal maksimaalsest põhjaveetasemest.

1.1.5. Veekogu rajamise nõuded:

1.1.5.1. Korrastamise käigus rajatava veekogu sügavus kujundada valdavalt üle 2 m.

1.1.5.2. Korrastamise käigus rajatava veekogu põhi kujundada lauge ja ühtlane.

1.1.5.3. Korrastamise käigus rajatava veekogu ümbrus tuleb tasandada, et see ei oleks inimestele ega loomadele ohtlik.

1.1.5.4. Veekogu nõlvad/kaldad tuleb kujundada nii, et oleks välditud varingud, lihked ja erosioon.

1.1.5.5. Veekogu nõlvad ei tohi olla järsumad kui looduslik varisemisnurk.

1.1.5.6. Kaldaperv peab olema vähemalt 2 m lai ja kuni 1 m kõrgemal veetaseme oodatavast maksimaalsest seisust.

1.1.5.7. Kujuneva veekogu keskele rajada tehistervik.

1.1.5.8. Kui korrastamisprojektiga planeeritakse veekogule rajada supluskoht, siis peavad veealused nõlva kalded olema supluskohas vähemalt suhtega 1:8. Supluskoha rajamine on võimalik ainult juhul, kui kohalik omavalitsus on valmis korraldama kaevandatud maa korrastamise käigus loodava rannaala avaliku kasutuse ning heakorra.

1.1.6. Bioloogilise korrastamise nõuded:

1.1.6.1. Rajada korrastatavale alale lipphernele ja teistele alal leiduvatele kaitsealustele liikidele soodsaid kasvupaiku. Lõplikud korrastamistingimused lippherne kasvukohta loomiseks peab määrama vastava liigiekspert vahetult enne korrastamistööde projekteerimist.

1.1.6.2. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata botaaniliste teadmistega ekspert.

1.1.6.3. Korrastamisprojektis anda bioloogilise korrastamise lahendus, sealhulgas määrata kasutatavad puu- ja taimeliigid ja vajalik istikute arv.

1.1.7. Lisatingimused:

1.1.7.1. Mäeeraldise ja selle teenindusmaa piiridesse kuuluvalt alalt tuleb likvideerida kõik keskkonnaohtu ja ala hilisematele kasutajatele ohtu kujutada võivad seadmed ja ehitised.

1.1.7.2. Korrastamisprojektis põhjendada kasutatava tehnoloogia valikut lähtuvalt korrastamistingimustest, keskkonnatingimustest ja majanduslikest kaalutlustest.

1.1.7.3. Järgida korrastamisprojekti koostamisel Inseneribüroo STEIGER 2011. a. koostatud Kaopalu kruusakarjääri mäeeraldiste piires korrastamise projekti (Tallinn, 2011, töö nr 11/0639).

1.1.7.4. Rajada tuletõrje veevõtukoht vastavalt siseministri määrusele nr 10 „Veevõtukoha rajamise, katsetamise, kasutamise, korrashoiu, tähistamise ja teabevahetuse nõuded, tingimused ning kord“.

Kaevandatud maa korrastamisprojekt koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017 määruses nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ esitatud nõuetele.

2. ASJAOLUD

Lääne Teed OÜ (registrikood 10879306, aadress Lääne maakond, Haapsalu linn, Uuemõisa alevik, Tehnika tn 2, 90401) esitas Keskkonnaametile taotluse Kaopalu kruusakarjäärile korrastamistingimuste saamiseks (esitatud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 15.07.2025).

Lääne Teed OÜ omab maavara kaevandamise keskkonnaluba (edaspidi kaevandamisluba) nr L.MK/330426 kehtivusajaga kuni 26.02.2033, mille alusel kaevandatakse Kaopalu kruusakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa ja ehitusliiva.

Kaopalu kruusakarjäär asub Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas Allikmaa külas Kaopalu kruusamaardlas (registrikaardi nr 0317) riigile kuuluvatel katastriüksustel Kaopalu

kruusakarjäär 1 (katastritunnus 43601:001:0149), Kaopalu kruusakarjäär 2 (katastritunnus 43601:001:0148) ja Kaopalu kruusakarjäär 3 (katastritunnus 44101:001:1538) kinnistul, hõlmates seda osaliselt. Kaopalu kruusakarjäär 1 ja Kaopalu kruusakarjäär 2 kinnistute valitsejaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet. Kaopalu kruusakarjäär 3 valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Mäeeraldise pindala on 13,72 ha ja selle teenindusmaa pindala on 24,5 ha. Kaevandamisloale kantud kaevandatud maa kasutamise otstarbeks on veekogu.

Korrastamistingimuste andmise käigus tuvastati mäeeraldise teenindusmaal järgmised II ja III kaitsekategooria kaitsealuseid liigid: tumepunane neiuvaip (*Epipactis atrorubens*); karvane lipphernes (*Oxytropis pilosa*) ja kaldapääsuke (*Riparia riparia*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*).

Juhime tähelepanu, et tööde teostamisel tuleb lähtuda LKS § 55 lg 7-st, mille kohaselt on I ja II kaitsekategooria taimede ja seente kahjustamine, sealhulgas korjamine ja hävitamine, keelatud, ning LKS § 55 lg 8-st, mille kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 80 lg 1 alusel peab kaevandamisloa omaja kaevandatud maa korrastama tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. MaaPS § 81 lg 1 sätestab, et kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (edaspidi korrastamisprojekt) kohaselt. Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja korrastamistingimustest lähtuvalt (MaaPS § 81 lg 2). Korrastamistingimused esitab kaevandamisloa omajale Keskkonnaamet (MaaPS § 81 lg 3).

MaaPS § 81 lg 4 kohaselt peab Keskkonnaamet korrastamistingimusi esitades lähtuma keskkonnamõju hindamise soovitudest, kui keskkonnamõju on hinnatud, ja kaevandamisloale kantud korrastamise suunast. Põhjendatud juhul võib lähtuda korrastamistingimusi esitades ka muust korrastamise suunast, kui selle mõju on keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise raames hinnatud.

MaaPS § 84 lg 2 kohaselt tuleb kaevandatud maa korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kaevandamisluba nr L.MK/330426 kehtib kuni 26.02.2033.

Lisaks Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustele tuleb korrastamisprojekti koostamisel lähtuda MaaPS § 81 lg-s 9 sätestatud nõuetest.

MaaPS § 81 lg 5 kohaselt küsib Keskkonnaamet korrastamistingimuste kohta maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust. Keskkonnaamet küsis MaaPS § 81 lg 5 alusel 19.01.2026 kirjaga nr DM-135108-1 maaomaniku (Maa- ja Ruumiamet ning Riigimetsa Majandamise Keskus) ja Lääne-Nigula Vallavalitsuse arvamust Kaopalu kruusakarjääri korrastamistingimuste eelnõu kohta.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lg-le 1 peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet edastas 19.01.2026 kirjaga nr DM-135108-1 loa omanikule korrastamistingimuste eelnõu arvamuse avaldamiseks.

Korrastamistingimuste eelnõule avaldasid arvamust Maa- ja Ruumiamet ning Lääne-Nigula Vallavalitsus.

Lääne-Nigula Vallavalitsus avaldas eelnõule arvamust 10.02.2026 kirjas nr 6-2/26-120-2 (KOTKAS 10.02.2026 nr DM-135108-2). Korrastamistingimustele sooviti lisada järgmine tingimus: „Rajada tuletõrje veevõtukoht vastavalt siseministri määrusele nr 10 „Veevõtukoha rajamise, katsetamise, kasutamise, korrashoiu, tähistamise ja teabevahetuse nõuded, tingimused ning kord““. Keskkonnaamet on lisanud soovitud tingimuse korrastamistingimuste punktiks nr 1.1.7.4.

Maa- ja Ruumiamet avaldas eelnõule arvamust 13.02.2026 kirjas nr 7-1/26/788-2 (KOTKAS 13.02.2026 nr DM-135108-3). Eelnõud paluti täiendada järgmiselt:

- 1) täiendada punkti 1.1.2.1. järgmise lausega: „Karjääri nõlvad tuleb katta taimestikule sobiva pinnasega.“;
- 2) lisada tingimustele punkt 1.1.2.3. järgmises sõnastuses: „Kaldajoone kujundamisel vältida sirgjoonelisust ja teravnurki.“;
- 3) lisada tingimustele punkt 1.1.5.8. järgmises sõnastuses: „Kui projektiga planeeritakse veekogule supluskoht, siis peavad veealused nõlva kalded olema supluskohas vähemalt suhtega 1:8. Supluskoha rajamine on võimalik ainult juhul, kui kohalik omavalitsus on valmis korraldama kaevandatud maa korrastamise käigus loodava rannaala avaliku kasutuse ning heakorra.“;
- 4) muuta punkti 1.1.6.3. järgmises sõnastuses: „Korrastamisprojektis anda bioloogilise korrastamise lahendus, sealhulgas määrata kasutatavad puu- ja taimeliigid ja vajalik istikute arv.“. Keskkonnaamet nõustub esitatud täiendustega ja on need käesolevasse dokumenti sisse viinud.

Täiendatud eelnõule seisukohti esitati/ ei esitatud.

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lg 2 p 2 ja § 27 lg 1 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamisel on oluline keskkonnamõju. KeHJS § 22 sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

KeHJS § 6 lg 2 loetelu on § 6 lg 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus). Kavandatav tegevus (Kaopalu kruusakarjääri korrastamine) ei kuulu KeHJS § 6 lg 1 loendisse ega ka määruse loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lg-te 3 ja 4 ning määruse alusel ei ole antud juhul keskkonnamõju hindamise algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ning keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine.

Tulenevalt eelnevast ei ole vajalik koostada keskkonnamõju hindamise eelhinnangut Kaopalu kruusakarjääri korrastamistingimuste andmisel.

3.3. Jäätmete kasutamine

Jäätmetekke vältimise ja jäätmehooldusmeetmete rakendamisel tuleb lähtuda jäätmeseaduses sätestatud jäätmehierarhiast, mille kohaselt on eelisjärjekorras jäätmetekke vältimine. Kui jäätmete tekkimist ei ole võimalik vältida, tuleb eelistada nende korduskasutamist või ringlusse suunamist.

Kaopalu kruusakarjääri korrastamisel tuleb esmalt kasutada kaevandamise käigus eemaldatud katendit. Kui sellest ei piisa, võib korrastamisprojekti alusel kasutada täiendavalt püsijäätmeid, sealhulgas pinnase- ja mineraaljäätmeid (nt täiteliiv, kivid, betoon, tellised). Ettevõtte peab tagama, et kasutatav materjal vastab kehtestatud keskkonnanõuetele, ei sisalda ohtlike aineid üle kehtestatud piirnormide ega orgaanikat (oksad, lehed jms). Karjäärialal korrastamisel ei ole lubatud kasutada plastikut, metalli ega muid võõrseid sisaldavaid materjale, mis tuleb vastavalt jäätmehierarhiale suunata ringlusse.

Püsijäätmete kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri 21.04.2004 määrust nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeola omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkelkohas kõrvaldamise nõuded“. Korrastamisprojekti tuleb esitada kasutatavate jäätmete liigid, kogused ja paigutus ning põhjendada, milliste looduslike materjalide asendamiseks neid kasutatakse. Lisaks tuleb esitada analüüsiaktid, mis tõendavad jäätmete ohutust keskkonnale, ning eksperthinnang võimalike pinna- ja põhjavee riskide kohta.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Jürgen Ojangu 5863 5940

jurgen.ojangu@keskkonnaamet.ee